

Iedere maand vraagt *Opzij* een opmerkelijke vrouw naar haar mening over het nieuws. Deze keer

Nazmiye Oral

i

Ik zit tegenover mijn moeder in haar huiskamer en geniet nog even van de rust. Deze kwetsbare vrede bewaren we door niet te praten over dingen die er echt toe doen. Ooit dreigde zij met zelfmoord toen ik als jong meisje te kennen gaf mijn eigen pad te willen volgen. Ik stelde haar toen voor een keus. Dat moment was ons eerste en laatste echte gesprek. Nu schraap ik mijn keel: 'Mam, er staan dingen tussen ons in. Daar hebben we nooit over gepraat. Dat wil ik nu. Niet hier in de intimiteit van de woonkamer, maar te midden van ruim honderd anderen die ons niet kennen, in de Balie in Amsterdam. Wat zeg je ervan?'

Tien jaar geleden ben ik met mijn collega's (inmiddels vriendinnen geworden) Meral Polat, Seval Okyay en Oya Capelle begonnen het prachtige

stuk van Adelheid Roosen, *Gesluierde Monologen*, te spelen. We waren jonge vrouwen, sommigen nog een meisje. We hadden met groot succes getoerd door Nederland, België, Duitsland, Turkije en zelfs Amerika aangedaan. Dit stuk, waarin vrouwen uit de moslimcultuur verhalen over hun seksualiteit hadden toevertrouwd aan Roosen, heeft mij en mijn vriendinnen gevormd. Door letterlijk de *stem* te worden van de levens van deze vrouwen, waarin altijd weer hun immense kracht naar boven kwam drijven, leken we beter te begrijpen wie we zelf waren. De bevrijding die het *praten* over dat wat altijd verzwegen wordt ons gaf, samen met het poëtische oog van Roosen, maakte van dit stuk een eeuwige *fountain of femalehood*.

Nu tien jaar later, na weer een succesvolle tournee, vroeg wat Roosen ooit initieerde om een vervolg. Gedragen door onszelf. Hoe is het gesteld met de vrijheid van de generaties na ons? Kunnen vrouwen en mannen totaal zichzelf zijn of moeten ze daar nog steeds een prijs voor betalen? Helaas is dat laatste het geval. De jongere generatie lijkt meer vrijheid te hebben, maar die vrijheid is flinterdun. Op het moment dat zij een pad willen bewandelen dat afwijkt van de norm, is de prijs nog steeds: kiezen voor jezelf en afzien van de liefde van je ouders en de gemeenschap, of je levenspad in de kiem smo-

ren en loyaal blijven. Een keuze die geen enkel kind moet hoeven maken. Aan de kant van de ouders is er liefde en vooral angst.

Hoe zorgen we dat deze onderdrukking, het zwijgen over wat er echt toe doet, doorbroken wordt? Toen ik destijds tegenover mijn moeder stond, kwam er uit mijn wanhoop een gedachte omhoog die ons heeft gered: 'Ik heb recht op jullie steun. Ik wil mijzelf zijn, maar niet zonder jou.' Daarom, voor al onze moeders en dochters, voor al onze vaders en zonen, voor de generaties voor ons en na ons is er *Niet Meer Zonder Jou*. Een nieuwe beweging waarbij mensen uit de (moslim)gemeenschap door generaties heen elkaar de hand reiken. Waarbij ze de keuze maken voor liefde, boven eer en de gemeenschap. Zodat we de weg naar vrijheid in liefde openen en elkaar niet verliezen op het levenspad.

Mijn moeder heeft de stap naar openheid gezet en gesproken in de Balie. Ze schittert in de fotocampagne van *Niet Meer Zonder Jou* waar vele vaders en moeders met hun kinderen op de foto gaan. Want verandering ontstaat pas als velen zich durven uitspreken. •

>> *Wil jij je aansluiten bij Niet Meer Zonder Jou en op de foto met iemand uit je gemeenschap? Kijk voor info op www.FemaleEconomy.nl*

'DE VRIJHEID VAN DE JONGERE GENERATIE IS FLINTERDUN'

Nazmiye Oral (1969) is o.a. verbonden aan theatergezelschap Zina. Tot 2012 had ze een column in de *Volkskrant*. In 2011 verscheen haar roman *Zehra*, ze werkt nu aan een tweede boek.